

COVID-19: Ας το πάρουμε από εκεί που το αφήσαμε

του Μηνά Μπλάνα

Μέλλον και παρόν των «άόρατων» της κοινωνίας, η απαγόρευση κυκλοφορίας και οι ειδήμονες που απλώνουν χέρι στις ζωές μας και δεν έφυγαν ποτέ.

Ο κορωνοϊός ήρθε στις ζωές μας σε μία ήδη τεταμένη περίοδο. Με ένα πολεμικό και ξενοφοβικό κλίμα να κυριαρχεί στο μεγαλύτερο μέρος της χώρας με την άμεση συμβολή των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και της ακροδεξιάς στροφής της παραδοσιακής Δεξιάς. Οι χειρισμοί, σ' αυτό το θέμα ωστόσο, σε γεωπολιτικό και κρατικό επίπεδο δεν κολακεύουν καμία κυβέρνηση που υποτίθεται πως όταν δεν ξυλοκοπεί κατοίκους των νησιών, τους «συμπονά» δίνοντας τους όλα τα εφόδια και την άνεση να σταθούν απέναντι σε γυμνά κορμιά, σε πρόσφυγες και μετανάστ(ρι)ες. Να εκτονώσουν την οργή τους, όχι στα κράτη που είναι υπαίτια για την κατάσταση αλλά στα θύματα αυτών των πολιτικών. Το μόνο που έχει καταφέρει είναι να προσπαθεί να ισορροπήσει, με επιτυχία θα μπορούσαμε να πούμε, ανάμεσα στην εθνικιστική-ξενοφοβική ρητορική που η ίδια αναπαράγει και τις επιλογές της σχετικά με την αποσυμφόρηση των νησιών.

Και αξίζει να αναφερθεί λίγο αναλυτικότερα η διαχείριση σε διεθνές επίπεδο. Το κράτος της Ελλάδας είναι αυτό που στηρίζει την περίφημη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας που κρατάει πρόσφυγες/μετανάστ(ρι)ες δέσμιους στα νησιά (τι ειρωνεία που από την πρώτη στιγμή μόνο το αντιρατσιστικό κίνημα στάθηκε απέναντι σ' αυτό). Το κράτος της Τουρκίας εκμεταλλεύτηκε πλήρως αυτή τη συμφωνία και η Ελλάδα από την άλλη μεριά ως «σύνορο της ΕΕ» εσκεμμένα γυρίζει το ζήτημα στο εσωτερικό της φτιάχνοντας σενάρια πολέμου με ένοπλες ομάδες πολιτών να περιφρουρούν τα σύνορα. Κατ' αυτόν τον τρόπο δίνει ακόμα περισσότερη ισχύ στον Ερντογάν ο οποίος εργαλειοποιεί τους/τις

πρόσφυγες/μετανάστ(ρι)ες. Παράλληλα, η ίδια η κυβέρνηση της Ελλάδας που μιλάει για «λαθρομεταναστευτικό πρόβλημα» απέχει από οποιαδήποτε συνάντηση αφορά το προσφυγικό και την ίδια την επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας. Εμμένει σε μία διαχείριση που το μόνο που τρέφει είναι περισσότερο ρατσισμό, εθνικισμό, χωρίς να φέρνει κανένα από αποτέλεσμα στην διαχείριση του ζητήματος παρά μόνο παραπάνω συμφόρηση των νησιών, θάνατο και οργή. Με ανθρώπινες ζωές στην μέση των διακρατικών παιχνιδιών της εξουσίας.

Από τότε έχει μεσολαβήσει το κοσμοϊστορικό γεγονός της πανδημίας. Η κυβέρνηση συνεχίζει στα ίδια ακριβώς πλαίσια την θανατοπολιτική της πάνω στα σώματα των «αόρατων» της κοινωνίας όπως άστεγοι, φυλακισμένοι/ες, ηλικιωμένοι σε γηροκομεία, πρόσφυγες/μετανάστ(ρι)ες, ΑμεΑ, τοξικοεξαρτημένοι και ψυχικά ασθενείς. Κάνει αστεία τα διαγγέλματα για αυτοπεριορισμό καθώς την ίδια στιγμή χιλιάδες άνθρωποι ζούνε σε άθλιες συνθήκες διαβίωσης με έναν αναγκαστικό συνωστισμό λόγω της χωροταξίας των δομών και χωρίς καν νερό για να πλύνουν τα χέρια τους. Όλα αυτά υπό την αιγίδα του ελληνικού κράτους που φαίνεται να ψάχνει ένα αποδιοπομπαίο τράγο για να συνεχίσει το ξενοφοβικό-πολεμικό σκηνικό του.

Η τακτική του περιορισμού των μετακινήσεων και του «Μένουμε Σπίτι» δεν επιβάλλεται επί ίσοις όροις πάνω στην κοινωνία. Τουλάχιστον όμως, πάρθηκε αρκετά νωρίς σε σχέση με την διάδοση του ιού, αποφεύγοντας έτσι αρκετά περισσότερα θύματα που θα βλέπαμε δεδομένης και της απαξίωσης που δέχονται ακόμα και τώρα τα δημόσια νοσοκομεία και δομές.

Και για όσους/ες έχουν αμφιβολίες, ας δούμε πως χρησιμοποιείται στην πραγματικότητα από την κυριαρχία το όλο αφήγημα του μη αυτοπεριορισμού και της «κοινής γριπούλας». Μία ματιά στην ειδησεογραφία, στα κρούσματα και στους θανάτους σχετικά με χώρες όπως η Αγγλία, οι ΗΠΑ και η Βραζιλία αρκεί για να πείσει σχετικά με την φαιδρότητα και την αδίστακτη γλώσσα της εξουσίας πάνω σε χαμένες ανθρώπινες ζωές.

Με βάση αυτό, η ιδέα του περιορισμού στο σπίτι και στις λιγότερες μετακινήσεις λόγω της μεταδοτικότητας του ιού κρίνεται αναγκαία από μόνης της.

Μία συνθήκη και αναγκαιότητα την οποία εκμεταλλεύτηκε πλήρως το κράτος, έτσι ώστε να απλώσει τα πλοκάμια του στην ιδιωτική σφαίρα της κοινωνίας και του κάθε πολίτη. Ο κρατικός μηχανισμός – ο υπέρτατος προστάτης και εγγυητής της ίδιας της ζωής. Έτσι, με όλη τη νομιμότητα που του δίνει η βαθιά πίστη της κοινωνίας σε αυτό (και όχι στις ίδιες τις δυνάμεις της) ως ρυθμιστή της τάξης και της καθημερινότητας, άδραξε την ευκαιρία για περαιτέρω έλεγχο, καταστολή και μία νέα κανονικότητα. Αυτή του συνεχόμενου φόβου, των διαταγμάτων, της επιτήρησης και της στρατιωτικής διαχείρισης οποιονδήποτε κρίσεων.

Οι ειδικοί ως ρυθμιστές της κοινωνίας

Στο παραπάνω μέτρο συμβάλουν και οι κάθε είδους ειδικοί επί της πανδημίας. Επιδημιολόγοι, λοιμοξιολόγοι, καθηγητές Ιατρικής και πάσης φύσεως σχετικός επιστήμονας. Απολύτως λογικό να κυριαρχούν στο δημόσιο βήμα αφού κρίνονται οι πλέον ειδικοί για την αντιμετώπιση του ιού. Όμως, ποιος είπε πως αποτελούν τις αψεγάδιαστες αυθεντίες που δεν συμβιβάζονται με κρατικά κι άλλα συμφέροντα; Ειδικά, όταν παρακολουθούμε συνεντεύξεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας με παρόμοια διακεκριμένους επιστήμονες να λένε κάπως διαφορετικά πράγματα από αυτά των εγχώριων.

Πότε άραγε σταμάτησε να κυριεύεται και να καθορίζεται η ζωή από ειδικούς;

Το πολιτικό σύστημα της αντιπροσώπευσης είναι δομημένο κατ' αυτόν τον τρόπο και δεν σταμάτησε και ούτε πρόκειται να σταματήσει να διαμορφώνει αυτές τις συνθήκες. Πολιτικοί και πολίτες, ενασχόληση με τα «κοινά» και ανάθεση. Αυτοί είναι οι αποκλεισμοί που τράβηξε η κυριαρχία ανάμεσα στην εξουσία και στην κοινωνία. Η αποστασιοποίηση του μέσου ανθρώπου από αυτά

που τον αφορούν με την πρόσληψη άλλων ατόμων για υλοποίηση τους μέσα από την αντιπροσώπευση στα κέντρα αποφάσεων. Διαρρηγνύοντας, έτσι, την σχέση της ίδιας της κοινωνίας -των ανησυχιών και των αναγκών της- με την απόφαση και τον καθορισμό της επίλυσης τους. Με λίγα λόγια, εδραιώθηκε ένα σύστημα όπου οι ίδιες οι κοινωνίες δεν έχουν κανέναν αποφασιστικό ρόλο για τα ίδια τα προβλήματα τους μεταφέροντας την απόφαση στους ειδικούς, στους πολιτικούς.

Εντός του ίδιου πλαισίου, την τελευταία δεκαετία η κοινωνία της Ελλάδας βίωσε την κρίση του δημοσιονομικού χρέους με σκληρότατα μέτρα λιτότητας και φτωχοποίησης της. Μέτρα τα οποία με την σειρά τους βασίστηκαν πλήρως στις αποφάσεις οικονομικών επιτελείων με διόλου ανιδιοτελή κίνητρα πάνω στην οικονομία. Η παράδοση σ' έναν στείρο οικονομισμό που κυριάρχησε στον δημόσιο λόγο όσο ποτέ πήρε την θέση του στο σύστημα εξουσίας και κυριαρχίας θέτοντας τις βάσεις για το μέλλον της κοινωνίας. Μα πάνω απ' όλα, η τύχη της αφέθηκε πλήρως σε όλες αυτές τις αποφάσεις μέσα από κλειστές πόρτες του ΔΝΤ, της ΕΕ, του ΕSM αφού ο λόγος τους λαμβάνονταν ως ιερές προφητείες από το ίδιο το κράτος.

Οι ιδέες της άμεσης δημοκρατίας, του κοινοτισμού και της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας προσπαθούν διαταράξουν ακριβώς αυτά. Δεν χρειάζονται ειδικοί για να μας πούνε πως θα ζήσουμε, εφόσον εμείς ξέρουμε καλύτερα πως να παράγουμε και να επιλύουμε τα προβλήματα του σπιτιού, της πολυκατοικίας, της κοινότητας. Η οικονομία να υποταχθεί στην κοινωνία και όχι το αντίθετο. Στηρίζονται στις απαραίτητες κοινωνικές σχέσεις και αξίες αμοιβαιότητας, αλληλοσεβασμού και αλληλοβοήθειας. Αυτές οι επιμορφωτικές διαδικασίες και συνειδητοποιήσεις διαμορφώνουν έναν ανθρωπότυπο με υψηλό αίσθημα ευθύνης απέναντι στην κοινωνία, αυτεξούσιο με πλήρη συνείδηση και γνώση της αυτονομίας του. Σε αντίθεση, με τον κρατισμό και τον νεοφιλελευθερισμό που διαλύουν αυτή την κοινωνική διάσταση του ατόμου, απομονώνοντας το από τους γύρω του, καθιστώντας τον φαινομενικά ανίκανο για οποιαδήποτε απόφαση δεν αφορά τον

μικρόκοσμο του.

Κι τώρα είναι η στιγμή αυτές οι αξίες και οι κατευθύνσεις της κοινωνικής αυτοοργάνωσης να παίξουν καθοριστικά τον ρόλο τους απέναντι στην οικονομική ύφεση που έρχεται. Μία κρίση που θα χρησιμοποιηθεί για να διατηρηθούν και να συνεχιστούν οι υφιστάμενες νεοφιλελεύθερες πολιτικές. Με ιδιωτικοποιήσεις και δήθεν επενδύσεις χωρίς καν περιβαλλοντικές μελέτες κι άλλες παρόμοιες ρυθμίσεις διευκόλυνσης τους στον βωμό της διάσωσης για άλλη μια φορά της οικονομίας. Άλλωστε αποδεικνύεται πως τα δώρα σε εταιρείες και οι μπίζνες δεν μπήκαν ποτέ σε καραντίνα.

Ας το πάρουμε από εκεί που το αφήσαμε, λοιπόν. Όλα τα παραπάνω προβλέπουν ένα αρκετά δυσοίωνο μέλλον όσο και παρόν για τους "απόκληρους" αυτού του κόσμου. Δεν απέχει και πολύ ο καιρός που θα ξεπροβάλουν όλο και περισσότερες μισάνθρωπες-κανιβαλιστικές κραυγές από όλη την Ευρώπη. Με κοινωνικούς αυτοματισμούς να στοχεύουν όχι μόνο τον «ξένο» αλλά και αυτούς που έχουν τον ιό ως άμεσους εξολοθρευσίμους εχθρούς. Ας μην ξεχνάμε και πρόσφατα παραδείγματα όπως με τον HIV, όταν στο στόχαστρο τέθηκε τότε η κοινότητα των ομοφυλόφιλων. Αυτές είναι μόνο κάποιες από τις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει η κοινωνία μπροστά στην ακόμα μεγαλύτερη επέλαση του νεοφιλελευθερισμού ως τρόπου σκέψης (ατομικιστική νοοτροπία), ταξικής μετακύλισης οποιουδήποτε κόστους (εργασιακός μεσαίωνας) και της κρατικής επιβολής σε κάθε πτυχή της ανθρώπινης ζωής.

Αυτή τη φορά ας τολμήσουμε. Να πάρουμε τις ζωές στα χέρια μας ως αυτόνομες οντότητες πέρα από το κράτος και την αγορά ή έστω ,αν ακούγεται μεγαλεπήβολο το τελευταίο, να μην αφήσουμε τουλάχιστον να γίνει η κοινωνία έρμαιο στα θανατηφόρα πλάνα τους. Μπροστά στο τέρας του κράτους και του καπιταλισμού να μην παίξουμε το παιχνίδι του και να απαντήσουμε με κοινωνική αυτοοργάνωση και αντιεξουσία.

